

BOSHLANG'ICH TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA YANGICHA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH

*Navoiy viloyati Navbahor tumani
17- maktabning boshlang'ich sinf o'qituvchisi
Mirzayeva Nurligul Botirjon qizi*

Annotatsiya: Boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishda yangicha innovatsion metodlardan foydalanish ta'lim jarayonining sifatini tubdan yaxshilashga xizmat qiladi. Bugungi kunda ta'lim sohasida yuz berayotgan tezkor o'zgarishlar, yangi texnologiyalar va pedagogik yondashuvlar boshlang'ich maktab bosqichida ta'lim berishning samaradorligini oshirish uchun muhim omil hisoblanadi. Innovatsion metodlar o'quvchilarning qiziqishini uyg'otish, ularning bilim olish jarayonida faolligini oshirish hamda ta'lim mazmunini yanada boyitishga imkon beradi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, innovatsion texnologiyalar, metodlar, dars usullari, muloqot, pedagogik yondashuvlar, bilim va ko'nikmalar.

Yangicha metodlarning asosiy vazifasi – o'quvchilarning bilim olish jarayonini interaktiv va qiziqarli qilishdir. An'anaviy dars usullaridan farqli o'laroq, innovatsion metodlar o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga, mustaqil izlanishlarga rag'batlantirishga xizmat qiladi. Masalan, loyiha asosida ta'lim berish, muammoli o'qitish, kooperativ o'rganish, raqamli texnologiyalarni qo'llash kabi yondashuvlar o'quvchilarning o'zaro muloqotini kuchaytiradi va ularni faol ishtirokchi sifatida jalb qiladi. Loyiha asosida ta'lim berish metodikasi o'quvchilarga o'z bilimlarini amalda qo'llash imkonini yaratadi. Bu metod yordamida o'quvchilar mavzuni chuqurroq o'rganadilar, mustaqil ravishda ma'lumotlar to'playdilar, tahlil qiladilar va natijalarni taqdim etadilar. Shu tariqa, nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko'nikmalar ham shakllanadi. Bu esa boshlang'ich ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.[1]

Muammoli o'qitish esa o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga qaratilgan. Bu metodda o'qituvchi o'quvchilarga muammoli vaziyatlar taqdim etadi va ularni yechishga undaydi. O'quvchilar o'zaro fikr almashadilar, muammoni turli tomonlama o'rganadilar va yechim topishga harakat qiladilar. Bu yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, mantiqiy tafakkurini rivojlantiradi hamda ularni o'rganishga yanada qiziqtiradi. Kooperativ o'rganish metodida o'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, birgalikda vazifalarni bajaradilar. Bu jarayon o'quvchilarning jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Guruhdagi har bir o'quvchi o'zining bilim va tajribasini boshqalar bilan bo'lishadi, bu esa o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi. Shuningdek, bu metod o'quvchilarda ijtimoiy

ko'nikmalarni, mas'uliyatni va hamkorlikni rivojlantiradi. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish ham boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Interaktiv doskalar, ta'lim dasturlari, onlayn resurslar va multimediya vositalari o'quvchilarning diqqatini jamlashga, mavzularni vizual tarzda tushunishga yordam beradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar o'qituvchilarga o'quv jarayonini individuallashtirish imkonini beradi, ya'ni har bir o'quvchining qobiliyatlari va ehtiyojlariga moslashgan ta'limni tashkil etish mumkin bo'ladi.[2]

Innovatsion metodlarning yana bir muhim jihati – o'qituvchining rolining o'zgarishi. An'anaviy ta'limda o'qituvchi asosiy bilim manbai bo'lsa, yangicha metodlarda u o'quv jarayonining tashkilotchisi, yo'naltiruvchisi va maslahatchisi vazifasini bajaradi. Bu o'qituvchiga o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish va ularni qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Shu tariqa, ta'lim jarayoni yanada samarali va o'quvchilarga yo'naltirilgan bo'ladi. Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayoniga bo'lgan munosabatini ijobiy o'zgartiradi. Ular o'qishni qiziqarli va ma'noli deb biladilar, bu esa o'z navbatida ta'limga bo'lgan motivatsiyani oshiradi. Motivatsiya yuqori bo'lsa, o'quvchilar o'z bilimlarini yanada chuqurroq o'rganishga harakat qiladilar, bu esa ta'lim sifatining oshishiga olib keladi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning ijodkorligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Loyiha ishlari, muammoli vazifalar va guruhli mashg'ulotlar o'quvchilarda yangi g'oyalar yaratish, muammolarni hal etishda ijodiy yondashuvlarni qo'llash ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu esa ularning kelajakda muvaffaqiyatli shaxslar bo'lib yetishishiga yordam beradi. Ta'lim jarayonida yangicha metodlardan foydalanish o'qituvchilarning kasbiy malakasini oshirishni talab qiladi. O'qituvchilar yangi pedagogik texnologiyalarni o'rganishlari, zamonaviy ta'lim resurslarini samarali qo'llashlari zarur. Shu bois, muntazam malaka oshirish kurslari, seminarlar va treninglar tashkil etilishi muhimdir. Bu o'qituvchilarga o'z ishlarida innovatsion yondashuvlarni muvaffaqiyatli joriy etishga yordam beradi. Innovatsion metodlarni qo'llashda ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish zarur. Ota-onalar ta'lim jarayonining muhim ishtirokchilari bo'lib, ular bolalarning o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlashlari, uyda mustahkamlash ishlari bilan shug'ullanishlari lozim. Shu bilan birga, ota-onalarga yangi metodlar haqida ma'lumot berish, ularni ta'lim jarayoniga jalb qilish ta'lim sifatining oshishiga xizmat qiladi. Yangi innovatsion metodlardan foydalanish nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshirish, balki ularning shaxs sifatida rivojlanishiga ham ta'sir ko'rsatadi. Bu metodlar orqali o'quvchilar mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish, jamoada ishlash kabi hayotiy ko'nikmalarni egallaydilar. Bu esa ularni kelajakda jamiyatda faol ishtirok etadigan, mas'uliyatli shaxslar qilib tarbiyalaydi.[3]

Xulosa: Shu bois, boshlang'ich ta'limda yangicha innovatsion metodlarni joriy etish ta'lim jarayonining zamonaviy talablariga javob berishini ta'minlaydi. Bu

metodlar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim berish imkonini yaratadi, ta'lim sifatini oshiradi va ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlarini kafolatlaydi. Shu sababli, pedagoglar, ta'lim muassasalari rahbarlari va ta'lim siyosatini ishlab chiquvchilar ushbu yondashuvlarni faol qo'llashga e'tibor qaratishlari lozim. Innovatsion metodlarning samarali tatbiqi orqali mamlakatimiz ta'lim tizimi yanada rivojlanadi va zamonaviy dunyo talablariga mos keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev, Sh. "Boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish" – Toshkent, 2023.
2. Karimova, N. "Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda innovatsion yondashuvlar" – Namangan, 2024.
3. Tursunov, D. "Boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligini oshirish metodlari" – Samarqand, 2022.
4. Yo'ldoshev, M. "Boshlang'ich ta'limda yangi pedagogik texnologiyalar" – Toshkent, 2021.
5. Islomov, A. "Innovatsion metodlar yordamida boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirish" – Buxoro, 2023.
6. Rustamova, L. "Boshlang'ich ta'limda interaktiv usullar va ularning samarasi" – Qarshi, 2022.
7. Xolmatov, S. "Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llash" – Nukus, 2024.